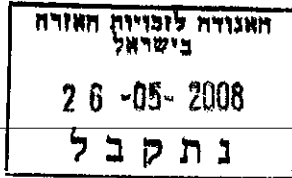

בג"צ 6825/07

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. הדאיה אבו רמילה
2. פדאא זאיד
3. זיאד אבו רמילה
4. האגודה לזכויות האדם בישראל
5. עמותת רופאים לזכויות אדם

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר, מהאגודה לזכויות האדם בישראל
טל': 03-5608185, פקס: 03-5608165

העותרים

נ ג ד

שר הפנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

המשיב

תגובה משלימה מטעם המשיב

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 23.1.08, ובבקשות להארכת מועד, מוגשת הודעה משלימה מטעם המדינה.

כללי:

1. עניינה של העתירה היה בבקשת העותרים 1 ו-3 כי יונפקו להם תעודות זהות, בהן יירשם מענם בשכונת אלביר באום אל פחם.
כן התבקש סעד כללי, המתייחס לנוהל שינוי מען לתושבים, באופן שתנוהל הקיים יבוטל וייקבע כי שינוי רישום מענם של תושבים במרשם האוכלוסין ייעשה מיד עם הודעתם על שינוי המען, וכי הם יהיו זכאים לקבל את שירותי מינהל האוכלוסין בלשכת מינהל האוכלוסין הקרובה למקום בו הם מודיעים על מגוריהם.
2. כפי שצוין בתגובת המדינה מיום 15.1.08, אין חפיפה בין הסעדים הפרטניים המבוקשים בעתירה, לבין הנושא הכללי המועלה בה המתייחס לנוהל שינוי רישום מען של תושבים במרשם האוכלוסין. בעניינם של העותרים הפרטניים, שינוי המען עליו מסרו לראשונה בשנת 1999 (שינוי מען לאום אל פאחס), נרשם במרשם האוכלוסין עוד באותה שנה. השתלשלות העניינים המתוארת בעתירה, בדבר בדיקת מרכז החיים של העותרים הנ"ל, מתייחסת לבקשות מאנחורות יותר שהגישו העותרים להנפקת תעודות זהות.

מכל מקום, כפי שנמסר בהודעה מיום 15.1.08, עניינם של העותרים הפרטניים, בקשר להנפקת תעודות זהות, הוסדר.

3. אשר לסעד הכללי שהתייחס לנוהל שינוי מען של תושבים, עדכנה המדינה בתגובתה מיום 15.1.08 כי הנוהל מצוי בבחינה. בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 23.1.08, הורה בית המשפט כי המדינה תעדכן באשר לבחינה הנערכת ביחס לנוהל. להלן נעדכן בסוגייה זו.

נוהל שינוי מען למי שאיננו אזרח:

4. העתירה תוקפת את נוהל שינוי מען לתושב. בהתאם לנוהל האמור, על תושב המבקש כי ישונה במרשם האוכלוסין רישום מענו, להגיש ראיות שונות להוכחת מקום מגוריו. בכך שונה הנוהל האמור מנוהל שינוי מען של אזרח, לפיו ישונה מען לפי הודעה בלבד של האזרח, אלא אם כן מתקיימות נסיבות מסוימות.

5. המען הינו אחד מפריטי הרישום הכלולים במרשם (סעיף 2(א)11 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה – 1965 (להלן – **החוק** או **חוק המרשם**). פריט רישום זה מהווה ראייה לכאורה לנכונותו (סעיף 3 לחוק). שינוי פריט רישום של תושב, ניתן להיעשות בהתאם לאמור בסעיף 19 לחוק (לפי מסמך מהסוג המפורט בחוק, או הודעה שהציגו איתה תעודה ציבורית, וגם על-פי הודעה בלבד). עוד נפנה לסעיף 19 לחוק, לפיו רשאי פקידו הרישום לדרוש כל ידיעה או מסמך שברשות מי שמסר הודעה ביחס לרישום, ולתת הצהרה בכתב או בעל-פה על אמיתותה.

6. נקודת המוצא היא כי חוק המרשם קובע רישום הפרטים המנויים בו ביחס **לתושב** המדינה. "תושב" מוגדר בסעיף 1(א) לחוק כ: "**מי שנמצא בישראל כאזרח ישראלי או על פי אשרת עולה או תעודת עולה, או על פי רישיון לישיבת קבע**". סעיף 1(ב) לחוק קובע כי יראו כתושב גם אדם אחר "הנמצא כחוק בישראל, אל לא יראו כתושב את מי שנמצא בה על פי רישיון לישיבת מעבר או לישיבת ביקור או על פי דרכון-חוץ דיפלומטי".

7. חוק המרשם חל אפוא, הן על אזרחים והן על תושבים. אופן יישום החוק, באמצעות נוהלי משרד הפנים, ביחס לאזרחים ולמי שהינם בעלי מעמד תושב, עשוי להיות שונה בשים לב להבחנה המשפטית הנובעת מהשוני במעמדם.

כידוע, בהתאם להוראות החוק וההלכה הפסוקה, תושבות הינה מעמד הנסמך על מציאות של ישיבת קבע, ולפיכך, כאשר מציאות זו איננה קיימת, פוקע רישיון הישיבה מתוכו הוא. בכך שונה בין היתר מעמד התושבות ממעמד האזרחות, שהאחרון איננו מותנה בקיום מרכז חיים בישראל. הלכה זו נקבעה בבג"צ 282/88 עווד נ' ראש הממשלה ואח', פ"ד (מב) 424, כדלקמן:

"פשיטא רישיון לתקופה הקבועה בו פוקע "מתוכו הוא" עם הגיע התקופה לקיצה, ואין כל צורך במעשה ביטול "חיצוני". האם רישיון לישיבת קבע עשוי לפקוע "מעצמו", ללא כל מעשה ביטול על ידי שר הפנים? לדעתי, התשובה על כך היא בחיוב. רישיון לישיבת-קבע, משניתן, נסמך על מציאות של ישיבת-קבע. כאשר מציאות זו שוב אינה קיימת, פוקע הרישיון מתוכו הוא. אכן, רישיון לישיבת-קבע - להבדיל ממעשה התאזרחות - הוא ייצור כלאים. מחד גיסא הוא בעל אופי קונסטטיטוטיבי המעמיד את הזכות לישיבת-הקבע; מאידך גיסא הוא בעל אופי דקלרטיבי, המבטא את המציאות של ישיבת הקבע. כאשר מציאות זו נעלמת, אין עוד לרישיון במה שיתפוס, והריהו מתבטל מעצמו, בלא כל צורך במעשה ביטול פורמלי. (השווה בג"צ 81/62 גולן נ. שר הפנים, פ"ד טז, 1969). אכן, "ישיבת-קבע" מעצם מהותה משמעותה מציאות חיים. הרישיון, משניתן, בא ליתן תוקף חוקי למציאות זו. אך משנעלמה המציאות, אין עוד לרישיון כל משמעות, והריהו מתבטל מעצמו."

8. על רקע האמור לעיל, השאלה האם אדם הינו בעל מעמד "תושב", לרבות - לצורך יישום חוק מרשם האוכלוסין, הינה שאלה שאיננה נוגעת אך לשאלה של החזקת רישיון פורמאלי, אלא לסוגייה מהותית של קיום מרכז חיים בישראל. שכן, מי שבעבר היה רשום כתושב, על רקע מציאות של תושבות בישראל, ותושבות זו פקעה, איננו "תושב" עוד. ממילא, אין הוא בא בגדרי חוק מרשם האוכלוסין.

זאת, בשונה מאזרח, שכל עוד לא בוטלה אזרחותו - היא שרירה וקיימת ואיננה מותנית במציאות חיים. על ההבחנה בין תושבות לאזרחות, ודחיית טענה בדבר הפליה פסולה ביניהם בשל הצורך בהוכחת זיקה של התושב למדינת ישראל, ראו ע"מ 5829/05 - סאלח דארי ואח' נ' משרד הפנים, תק-על 2007(3), 4559, כדלקמן:

"למעלה מן הצורך אוסיף, כי לגיشتי גם הפעלת ביקורת חוקתית "נטו" על הסוגיה שבנידון לא הייתה מביאה לתוצאה שונה, בכל הנוגע לטענה שהחלת חוק הכניסה לישראל על תושבי מזרח ירושלים מהווה פגיעה בשוויון.

כאמור, נקודת המוצא היא שמדובר במי שאינם אזרחי מדינת ישראל ועל כך אין מלין. אין חולק, כי אזרחות עשויה להוות בנושאים מסוימים בסיס כשר להבחנה, מבלי שהדבר ייחשב הפליה אסורה (ראו דובינשטיין ומדינה, עמ' 1114-1116). ההבחנה, במקרה דנא, מתבטאת

בכך שבעל רישיון לישיבת קבע נדרש לקיים זיקה מסוימת למדינת ישראל על מנת שלא יאבד את רישיונו - דרישה שאינה קיימת אצל אזרח. הבחנה זו, סבורני, נובעת מליבת השוני בין אזרח למי שאינו אזרח. מרכז הכובד של מעמד תושב הקבע מצוי בקיום קשר של תושבות בין התושב למדינה. אי קיומו של תנאי זה נוטל את הבסיס וההצדקה להכרה במעמד של תושב קבע, למי שאינו אזרח. על כן, בהתניית המשך קיומו של מעמד תושבות קבע בהמשך קיומה של זיקת תושבות לארץ, אין כל הפליה. בנסיבות הספציפיות לענייננו, האמור לעיל - הוא בבחינת על אחת כמה וכמה, זאת, שכן לתושבי מזרח ירושלים ניתנה הזדמנות לפנות ולקבל אזרחות, כל אחד - על פי רצונו. משבחרו שלא לעשות זאת, הדרישה לזיקת תושבות - מתבקשת וחיונית".

9. ניהול רישום במרשם האוכלוסין, ומתן שירותים במסגרת המרשם למי שאינו בא בגדר הגדרת "תושב" בחוק, איננו עולה אפוא בקנה אחד עם הוראות חוק המרשם.

זאת ועוד, למתן שירותים כאמור, עשויות להיות גם השלכות מעשיות:

ראשית, המרשם מהווה מאגר ציבורי רשמי של נתונים, שרשויות המדינה השונות, כמו גם פרטים באוכלוסייה, נוהגים להסתמך עליו כאסמכתא מהימנה של נתונים. כך בוודאי ביחס לפרטים רשומים המהווים "ראיה לכאורה" לאמיתותם, שהמען הוא אחד מהם (סעיף 3 לחוק). רישום א נכון במרשם, כמו גם עצם הכללה במרשם של מי שאינו תושב, עלול להטעות הן את הציבור והן רשויות אחרות המסתמכות על המרשם.

שנית, ניסיון העבר העלה, כי מתן שירותים שונים על-ידי מינהל האוכלוסין, בקשר למרשם האוכלוסין, למי שאינם "תושבים" (למשל - בשל כך שאינם יושבים עוד ישיבת קבע בישראל), שימש בדיעבד לטיעון בדבר "הוכחת" מרכז חיים כאמור; דהינו - נטען כי בעצם הענקת שירותים כאמור (ללא שנערכה בדיקה אם מדובר בתושב), יצרה המדינה מצג לפיו מדובר בתושבים.

10. על רקע האמור, נערכה הבחנה בנהל משרד הפנים בין "אזרח" ל"תושב" ביחס לשינוי רישום המען במשרד הפנים. בעקבות פנייה קודמת של העותרת, תוקן הנהל שהיה בתוקף בעבר, והובהר כי הוראותיו חלות לא רק לגבי תושבי מזרח ירושלים, אלא ביחס לכל מי שאינו אזרח והוא תושב. בהתאם להוראות הנהל הנתקף בעתירה, תושב המבקש לשנות את רישום מענו, נדרש להגיש הוכחות שונות אודות מקום המגורים, דבר שאינו נדרש כלל ביחס לאזרח. נציין כי בדיקה מסוג דומה נערכה גם בטרם מתן שירותים אחרים

ביחס לחוק מרשם האוכלוסין, כגון – הנפקת תמצית רישום מהמרשם, רישום נישואין ועוד.

11. במסגרת בחינה שנערכה לאחרונה במשרד הפנים, הוחלט לערוך שינויים בנוהל הנתקף בעתירה. זאת, בין היתר נוכח הטענות בדבר הקשיים הנגרמים לתושבים עקב יישומו. נציין כי לאחרונה נערכה עבודת מטה במנהל האוכלוסין בכל הנוגע לבקשות לשינוי מען, עקב היות השנה שנת בחירות ברשויות המקומיות.

נעמוד להלן על השינויים העיקריים שנערכו בנוהל נשוא העתירה.

12. ראשית, במסגרת התיקונים שנערכו, הוחלט כי אם מבקש השינוי קיבל במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת בקשתו, שירותים ממנהל אוכלוסין (כגון – רישום ילדים, אישור בקשה לאיחוד משפחות, הנפקת תעודת זהות חדשה, קבלת תמצית רישום מהמרשם), והבקשה לשינוי מען מתייחסת לכל בני המשפחה (בן-זוג וילידים קטינים), אין צורך בהגשת הוכחות כלשהן למרכז החיים, וניתן לשנות המען כמבוקש לפי הודעה.

ביסוד התיקון האמור ניצבת העובדה, כי במסגרת מתן שירותים כאמור, נבדקת ככלל סוגיית מרכז החיים של המבקש, ולפיכך אין צורך לשוב ולבדוק במסגרת בקשה לשינוי מען, שהוגשה בתוך פרק זמן לא גדול מאז נערכה הבדיקה. עם זאת, ככל שהסוגייה לא נבחנה, או למצער – נבחנה לפני זמן רב, יש מקום לוודא, בטרם מתן השירות ביחס לרישום במרשם, כי מדובר ב"תושב" בהתאם למבחנים הזכרים לעיל.

13. שינויים נוספים שנערכו בנוהל מתייחסים להבהרות לגבי הנתונים שיש להגיש במסגרת הבקשה (כאשר יש בכך צורך), לרבות האפשרות להגיש נתונים הנוגעים למקום המגורים הקודם. הטעם לכך הוא שגם בהוכחות מסוג זה, ניתן להראות קיומו של מרכז חיים בישראל, לצורך מעמד התושבות. כמו-כן, יש בכך כדי לפתור את הקושי המעשי העלול להתקיים במקרים מסויימים, בהם ההודעה על שינוי מען נמסרת מראש, בטרם המעבר למקום המגורים החדש או זמן קצר לאחר מכן, מבלי שבידי המבקש יש מסמכים המתייחסים למקום המגורים החדש.

14. שינוי נוסף בנוהל הוא הקביעה, כי זמן בדיקת הבקשה לא יארך יותר משישה שבועות מיום המצאת הראיות שנדרשו, וכי בחלוף פרק זמן זה ירשם המען המבוקש (אלא אם לא הושלם הברור בשל חוסר שיתוף פעולה מצד המבקש).

15. תיקונים נוספים שנכללו בנוהל מתייחסים לסיטואציות ספציפיות, כגון – בקשה המוגשת לקראת מועד בחירות; בקשה לשינוי מען לאילת, לגביהן חלות מגבלות מיוחדות (החלות גם לגבי אזרחים).

צילום הנוהל המתוקן (אשר טרם פורסם) מצורף ומסומן מש/1.

16. מהאמור לעיל יוצא, כי הנוהל הקיים תוקן באופן שמצד אחד מקל עם המבקשים, ומצד שני מאפשר לעמוד על כך כי השירות המבוקש במסגרת חוק המרשם, אכן ניתן ל"תושבי", בהתאם למעמד התושבות כפי שהוגדר בדין ובפסיקת בית המשפט הנכבד. המשיבים סבורים כי מדובר במדיניות הבאה בגדרי חוק מרשם האוכלוסין, והינה מדיניות סבירה שאין עילה להתערב בה.

ע"נב גולומב
סגנית בכירה א' לפרקליט המדינה

1/102

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 1 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.04.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב /	
מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

נוהל שינוי מען למי שאינו אזרח, אלא בעל רשיון לישיבת קבע או לישיבת ארעי

כללי

תושב (קבע או ארעי) מי שאינו אזרח ישראלי.
מבקש לשנות את מענו לכל ישוב אחר בארץ, יש לדרוש ממנו להמציא ראיות על שינוי המען, כמפורט בסעיף ב' לנוהל.

א. מטרת הנוהל

א.1 לקבוע את השיטה לטיפול בהודעות על שינוי מען לתושב שאינו אזרח ישראלי.

ב. תנאים ודרישות

על מגיש הבקשה לקיים את התנאים הבאים:

- ב.1 נוכחות אישית.
- ב.2 תעודת זהות שלו וספחי תעודת זהות של בן/בת הזוג וילדיו הקטינים המחזיקים בתעודת זהות – במידה ומודיע כי השינוי הינו לעצמו בלבד ללא בני משפחה יש להמציא מכתב הסבר.
- ב.3 מילוי הודעה בדבר שינוי מען – חובה.
- ב.4 במידה ומגיש הבקשה קיבל שירותים בשלוש השנים האחרונות מסוג: רישום ילדים, אישור אחמ"ש לבן זוג, הנפקת ת"ז חדשה, תמצית רישום, ומודיע על שינוי מען לכל בני המשפחה אין צורך בהמצאת הוכחות נוספות, וניתן לאשר בקשתו לשינוי מען כנדרש. ובמידה ולא מתקיים האמור בסעיף זה, יש לדרוש ראיות על מרכז חיים, בשים לב לנסיבות העניין, המפורטות להלן:
- ב.5 הצגת הוכחות למרכז חיים בישראל כגון:
  - ב.5.1 חוזה שכירות או רכישת דירה, של המען המיועד.
  - ב.5.2 אישור מגזברות העירייה שאכן הוא תושב העיר ומשלם מיסים על דירתו במען המבוקש, אם טרם עבר דירה - של מקום המגורים הקיים. במקרה של רשות מקומית אחרת, מהגורם המוסמך באותה רשות.
  - ב.5.3 אם למשפחה ילדים קטינים יש להציג אישור הרשמה לבית הספר במקום, אישור מקופת חולים על חברות.

מספר נוהל	2.13.0004	משרד הפנים - מינהל אוכלוסין
-----------	-----------	-----------------------------

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 2 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.04.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב /	
מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

- ב.4.5 אישור מקום העבודה של המודיע, תלושי משכורת, אישורים על תשלומים שונים כדוגמת: חשמל, בזק, אגרת רשות השידור, כבלים.
- ב.5.5 אישורים על תשלומים שונים על מען המגורים המיועד, כדוגמת: חשמל, בזק, אגרת רשות השידור, כבלים. אם טרם התקבלו עבור המען המיועד – על מקום המגורים הקודם.
- ב.6 על אף האמור בסעיף ב.4, אם בעקבות שינוי המען, המבקש יהיה זכאי לזכויות או להטבות כספיות עפ"י ד"ן, יש לדרוש את כל ההוכחות המפורטות בסעיף ב.5 שלעיל, ביחס למען המבוקש
- ב.7 שינוי מען לרשויות מקומיות ומועצות האזוריות, שבהן מספר התושבים קטן מ- 15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - יש לפעול בנוסף, בהתאם לאמור בסעיף ג.7 ו- ג.8.
- ב.8 השירות הנ"ל אינו כרוך בתשלום.

ג. הליך הטיפול

- ג.1 יש לקבל את הבקשה בלשכה בה מוגשת הבקשה, גם אם המבקש התגורר עד לשינוי המען באזור מגורים אחר, אין לשלוח המבקש להגיש הבקשה באזור המגורים הקודם, אך יש לפנות ללשכת האם בכל שאלה ובעיה ובכללם לבדיקת פקיעת תושבות.
- ג.2 פקיד קבלת קהל המקבל את טופס הבקשה יבדוק את הפרטים בטופס ויוודא שצורפו כל הראיות הנדרשות, וכן יבדוק בקובץ ביקורת הגבולות את תנועות המבקש במעברי הגבול, על מנת לוודא כי לא חדל להיות תושב. לאחר בדיקות אלו על פקיד קבלת קהל לבצע את הפעולות כדלקמן:
- ג.3 מי שהגיש בקשה לקבלת מעמד לו ולבני משפחתו מדרגה ראשונה בששת החודשים האחרונים, וזו עדין מטופלת (כגון: אחמ"ש או רישום ילדים), אין לטפל בבקשה לשינוי מען עד להוכחת מרכז חיים בבקשה למעמד, ולציין זאת בגיליון הרישום. במידה והאחמ"ש או רישום הילדים אושר, או שהוכח מרכז חיים בבקשה למעמד, ניתן לאשר את שינוי המען כבקשתו.
- במידה ולא הומצאו ראיות יש לסרב לבקשה ולציין בגיליון רישום.

מספר נוהל	2.13.0004	משרד הפנים - מינהל אוכלוסין
-----------	-----------	-----------------------------

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 3 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.04.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב /	
מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

- 4.ג לווּדא שאין הגבלה כל שהיא למתן השירות. במידה ויש הגבלה יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בהגבלה מספר 1.2.0001.
- 5.ג במועצות האזוריות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן בתשעה חודשים הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש תצהיר בדבר שינוי המען.
- 6.ג ברשויות המקומיות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000, תושבים בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן בשישה חודשים הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש תצהיר בדבר שינוי המען.
- 7.ג שינוי מען לאילת אין לאשר, אלא להפנות ללשכה באילת.
- 8.ג יש לוודא שסעיף האזרחות אינו 19, במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסעיף אזרחות מספר 4.9.0002.
- 9.ג לוודא שהתושב לא רשום בסטטוס נפטר, חדל להיות תושב, עבר, רשום כמי שנמצא בחו"ל. במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסטטוס מספר 1.9.0001.
- 10.ג זמן בדיקת הבקשה לא יארך מעבר לשישה שבועות מיום המצאת הראיות הנדרשות. בחלוף פרק זמן זה ירשם המען המבוקש, אלא אם לא הושלם הביורור בשל חוסר שיתוף פעולה מצד המבקש.
- 11.ג יש לבצע את השינוי בסוג עדכון "שינוי". מתאריך מסירת ההודעה.
- 12.ג לאחר ביצוע כל האמור בסעיפים 1.ג עד 9.ג יש לעדכן את המען החדש עבור מבקש השינוי בלבד. יש להפיק תעודת זהות או ספחי תעודת זהות. עבור המודיע ובני משפחתו המחזיקים בתעודות זהות ואשר שינוי עימו את מענם.
- 13.ג לתיק בתיק האישי את הבקשה / ההודעה והנספחים.
- 14.ג במידה והוחלט לאשר הבקשה יש לבקש העברת התיק האישי מהלשכה במקום מגוריו הקודם ללשכה המקום מגוריו הנוכחי, ולתיק בתיק האישי את הבקשה / ההודעה והנספחים.

מספר נוהל	2.13.0004	משרד הפנים - מינהל אוכלוסין
-----------	-----------	-----------------------------

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 4 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.04.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב /	
מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

ד. החוק וסעיפיו

- ד.1 סעיפים 1, 2, 3, 17, 19 (א), 19 (ג), 19 (ה) לחוק מרשם אוכלוסין התשכ"ה - 1965.
 ד.2 תקנות מרשם האוכלוסין לרישום מען התשל"ד - 1974.

ה. נספחים

- ה.1 הודעה על שינוי מען (מר/5)

משרד הפנים - מינהל לאוכלוסין	מספר נוהל	2.13.0004
------------------------------	-----------	-----------

2/2

ספר נוהל: 2.13.0004
דף 1 מתוך 3
תאריך עדכון: 1.8.2005

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב/ מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

נוהל שינוי מען לתושב/ מי שאינו אזרח

כללי

תושב (ארעי, קבע) מי שאינו אזרח ישראלי.
מבקש לשנות את מענו לכל ישוב אחר בארץ, יש לדרוש ממנו להמציא ראיות על שינוי המען, כמפורט בסעיף ב' לנוהל.

א. מטרת הנוהל

א. 1 לקבוע את השיטה לטיפול בהודעות על שינוי מען לתושב שאינו אזרח ישראלי.

ב. תנאים ודרישות

על מגיש הבקשה לקיים את התנאים הבאים:

- ב.1 נוכחות אישית.
- ב.2 תעודת זהות שלו וספחי תעודת זהות של בן/בת הזוג וילדיו הקטינים המחזיקים בתעודת זהות – במידה ומודיע כי השינוי הינו לעצמו בלבד ללא בני משפחה יש להמציא מכתב הסבר.
- ב.3 מילוי הודעה בדבר שינוי מען – חובה.
- ב.4 הצגת ראיות כגון: חוזה שכירות או רכישת דירה.
- ב.5 אישור מגזברות העירייה שאכן הוא תושב העיר ומשלם מיסים על דירתו.
- ב.6 באם למשפחה ילדים קטינים יש להציג אישור הרשמה לבית הספר במקום, אישור מקופת חולים על חברות.
- ב.7 אישור מקום העבודה של המודיע, תלושי משכורת, אישורים על תשלומים שונים: חשמל, בזק, אגרת רשות השידור, כבלים.
- ב.8 השירות הנ"ל אינו כרוך בתשלום.

מספר נוהל	2.13.0004
-----------	-----------

משרד הפנים – מינהל אוכלוסין

ספר נוהל: 2.13.0004
דף 2 מתוך 3
תאריך עדכון: 1.8.2005

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב/ מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

ג. הליך הטיפול

1. יש לקבל את הבקשה בלשכה גם אם המבקש התגורר עד לשינוי המען באזור מגורים אחר, אין לשלוח המבקש להגיש הבקשה באזור המגורים הקודם, אך יש לפנות ללשכת האם בכל שאלה ובעיה ובכללם לבדיקת פקיעת תושבות.
2. פקיד קבלת קהל המקבל את טופס הבקשה יבדוק את הפרטים בטופס ויוודא שצורפו כל הראיות הנדרשות, לאחר בדיקת הפרטים על פקיד קבלת קהל לבצע את הפעולות כדלקמן:
3. במידה והפונה נשוי ומודיע על שינוי מען לעצמו בלבד, יידרש להמציא מכתב הסבר על נסיבות שינוי המען, יש להוסיף בגליון רישום ממוחשב בפרטי בת זוג והילדים שינוי מען לבן הזוג בלבד עפ"י בקשה:
4. להיכנס לשירות עדכון מען במערכת אביב בתיק אדם.
5. לוודא שאין הגבלה כל שהיא למתן השירות. במידה ויש הגבלה יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בהגבלה מספר 1.2.0001.
6. לוודא שקוד האזרחות אינו קוד 19. במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בקוד אזרחות מספר 4.9.0002.
7. לוודא שהתושב לא רשום בסטטוס נפטר, חדל להיות תושב, עבר, רשום כמי שנמצא בחו"ל. במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסטטוס מספר 1.9.0001.
8. לאחר ביצוע כל האמור בסעיפים 1-6 יש לעדכן את המען החדש עבור מבקש השינוי בלבד. יש להפיק תעודת זהות או ספחי תעודת זהות.
- עבור המודיע ובני משפחתו המחזיקים בתעודות זהות ואשר שינו עימו את מענם.
9. לתייק בתיק האישי את הבקשה/ההודעה והנספחים.
10. במידה והוחלט לאשר הבקשה יש לבקש העברת התיק האישי ללשכה, לתייק בתיק האישי את הבקשה/ההודעה והנספחים.

מספר נוהל	2.13.0004
-----------	-----------

משרד הפנים – מינהל אוכלוסין

ספר נוהל: 2.13.0004
דף 3 מתוך 3
תאריך עדכון: 1.8.2005

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב/ מי שאינו אדרח	קוד נושא: 13

ד. החוק וסעיפיו

- ד.1 סעיפים 2, 3, 17, 19(א), 19(ג), 19(ה) לחוק מרשם אוכלוסין התשל"ה - 1965.
 ד.2 תקנות מרשם האוכלוסין לרישום מען התשל"ד - 1974.

ה. נספחים

- ה.1 הודעה על שינוי מען (מר/5)

מספר נוהל	2.13.0004
-----------	-----------

משרד הפנים - מינהל אוכלוסין
